

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104704

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: TEORIA

Curs: SEGON

Semestre: SEGON

Equip docent: Joana Hurtado Matheu i Núria Gómez Gabriel

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 75h

Hores autònomes: 75h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de formació bàsica i de metodologia teòrica, entenent la teoria com un camp obert per a la conceptualització i problematització. L'objectiu general de la matèria és treballar capes i nivells variis i heterogenis entorn a l'espai, l'objecte i la imatge que adquireixin sentit en l'itinerari personal de l'estudiant com a investigador en arts i dissenys. En les dues assignatures que componen la matèria, es tractaran i entrecreuaran fonaments i línies teòriques històricament rellevants al voltant dels tres conceptes clau amb l'objectiu de confrontar-ho amb pràctiques, discursos i teories actuals; s'analitzaran els mecanismes a partir dels quals l'espai, l'objecte i la imatge operen i activen la seva capacitat comunicativa; es treballarà, de forma articulada amb la pròpia pràctica de l'estudiant, la lectura crítica-interpretativa i posicionada de textos teòrics; s'exercitarà l'escriptura, com a eina de reflexió, en les seves diferents fases de treball i recursos.

Assignatures de la matèria:

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: PROCESSOS DE SIGNIFICACIÓ

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: VISIONS TRANSVERSALS

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: VISIONS TRANSVERSALS.

Espai, Objecte i Imatge: visions transversals forma part de les assignatures de l'Àrea de Teoria de segon curs que treballen els processos de conceptualització i primeres aproximacions a la investigació en arts i dissenys. Aquesta assignatura aborda problemes relatius a l'espai, l'objecte i la imatge a partir de dues línies transversals: política i gènere. Dos eixos de continguts comuns des dels quals es tractaran les perspectives complementàries i interrelacionades de l'objecte, l'espai i la imatge: afectivitat, subjectivitat, coneixement situat, capitalisme, autoproducció, etc. Es combinaran sessions genèriques amb els dos grups-classe junts amb d'altres de treball específic amb grups separats. L'assignatura potencia la disposició investigadora de l'alumnat. El mapa de continguts de l'assignatura es proposa com un índex obert de problemes, així com de maneres d'abordar-los i de resoldre'ls. L'assignatura aborda aquestes qüestions des de l'elaboració conceptual, exercicis pràctics i treball de textos.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Consolidar i incorporar noves eines i recursos teòrics i conceptuals per tal d'endegar i desenvolupar processos d'exploració en el camp de les arts i els dissenys.
- Afermar una actitud oberta davant dels problemes o qüestions a tractar, així com exercitar dinàmiques col·laboratives i participatives a l'aula.

Instrumentals:

- Treballar els textos a partir d'un posicionament crític i argumentable.
- Detectar i acotar problemes en textos de l'àmbit de la teoria de l'espai, l'objecte i la imatge.
- Consolidar i adquirir noves eines per a la recerca d'informació en funció de les necessitats de l'exercici pràctic a treballar.
- Organitzar adequadament informació a partir de recursos escrits i gràfics.
- Conèixer formes i recursos d'argumentació i aplicar-los en textos de producció pròpia.

De continguts:

- Comprendre perspectives d'anàlisi transversal de l'espai, l'objecte i la imatge en relació a problemes i contextos concrets.
- Conèixer les aportacions teòriques més rellevants de la contemporaneïtat sobre l'espai, l'objecte i la imatge.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.

E06. Assenyalar i descriure vincles entre teoria i experiència en el treball propi a partir de l'acotació de problemes i evidències en el context sociocultural i de la proposta d'hipòtesi.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E02.17). Detectar punts en comú i diferències entre línies teòriques i conceptuals diverses.

RA2 (E02.18). Utilitzar referents teòrics de forma crítica.

RA3 (E03.17). Demostrar maduresa en la pragmàtica discursiva escrita i oral.

RA4 (E06.3). Detectar qüestions problemàtiques (o problematitzables) i possibilitats de recerca en l'àmbit de la teoria de l'objecte, l'espai i la imatge.

RA5 (E06.4). Articular l'experiència pràctica amb la reflexió teòrica.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura es planteja a partir de dos eixos teòrics: política (Ch. Mouffe) i gènere (M. Segarra). Dos eixos que travessen l'assignatura a partir de l'anàlisi de sis textos sobre les teories contemporànies de la imatge, l'objecte i l'espai. Concretament, sobre: teoria de la imatge pobre (H. Steyerl) i de la imatge política i la mirada crítica (G. Didi-Huberman); teoria dels afectes i objectualitats (S. Ahmed), així com nous materialismes (J. Bennett); anticapacitismes i espacialitats (E. Clare) i fluïdesa de l'espai expositiu contemporani (B. Groys).

METODOLOGIA

L'assignatura es planteja a partir de tres eixos metodològics. Un eix conceptual i teòric per tal d'assentar fonaments en relació a l'espai, l'objecte i la imatge. Un eix instrumental basat en la lectura i treball de textos significatius, així com en la producció de textos propis. Un eix pràctic basat en l'anàlisi d'espais, objectes i imatges en contextos determinats, i on es posa en acció l'aparell conceptual treballat. És rellevant la disposició de l'alumne/a a prendre part activa en la construcció i elaboració dels continguts de l'assignatura.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 52,5h (35%)

Hores activitats supervisades: 15h (10%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 7,5h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: a l'inici de cada sessió l'equip docent planteja les qüestions a desenvolupar, a partir d'explicacions orals, suports audiovisuals i de preguntes al grup classe.

Resultats d'aprenentatge: 1, 4, 5.

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: posades en comú dels materials treballats; recerca, tractament i organització de la informació a l'aula; exercicis de lectura interessada i col·laborativa i de treball dels conceptes i arguments extrets del material textual; producció de textos a l'aula.

Resultats d'aprenentatge: 2, 3, 4, 5.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: lectura, treball de textos i elaboració de registres de lectura pautats; exercicis de recerca i organització d'informació; producció de textos segons pautes i orientacions establertes.

Resultats d'aprenentatge: 2, 3, 4, 5.

Activitat d'avaluació:

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: l'avaluació consta de tres elements principals: (1) un treball continu amb textos i materials, tant des del treball autònom com a l'aula; (2) participació i implicació en les dinàmiques d'aula; (3) exercicis de recerca i producció textual amb seguiment al llarg de diverses sessions.

Resultats d'aprenentatge: 2, 3, 5.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

En l'avaluació es té en compte: els coneixements i resultats d'aprenentatge mínims per tal d'assolir les competències de l'assignatura; a partir d'aquests mínims, avaluem els itineraris individuals i formes de compromís i implicació en les propostes realitzades.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge (20%).

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs (80%).

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ PARCIALS

Activitat d'avaluació 1:

Pràctiques a l'aula. A partir de la lectura autònoma de sis textos teòrics, es treballaran a l'aula de forma conjunta i individual per tal de poder-ne integrar els conceptes i vincular-los a casos pràctics. S'avaluarà: la capacitat de comprensió i síntesi dels arguments principals dels textos, així com la diversitat i idoneïtat dels disparadors de recerca i dels casos d'estudi en arts i disseny, les fonts i les referències degudament citades. 30%

Activitat d'avaluació 2:

Elaboració d'un guió per a un podcast i presentació a l'aula. Treball en grup d'ordenació i articulació dels continguts de l'assignatura treballats a classe, que uneixi i posi en relació els tres aspectes d'espai, objecte i imatge treballats des de la perspectiva de política o de gènere per part dels tres integrants de cada grup, a través d'un guió amb: introducció, desenvolupament amb arguments i exploració de referents teòrics i pràctics de les arts i el disseny degudament argumentats i referenciats, i conclusió. S'avaluarà: el treball en grup per comprendre i articular el conjunt dels continguts, i la capacitat d'extreure'n conclusions que posin en relació els diferents posicionaments. 10%

Activitat d'avaluació 3:

Producció del podcast i autoavaluació. Treball grupal per a formalitzar el podcast: sintetitzar i articular els continguts treballats de forma grupal, tot desplegant el guió prèviament treballat i afegir-hi els referents degudament incorporats, des de la locució o la citació directa o indirecta. Exercici final d'autoavaluació i tancament a l'aula que permeti analitzar el grau d'escolta i comprensió de l'alumnat en relació a totes les locucions fetes pel grup-classe. S'avaluarà: el procés de treball en grup en totes les seves fases; la comprensió del conjunt dels continguts tractats en tot el procés; l'exposició i la formalització final; i la implicació en l'autoavaluació col·lectiva. 50%.

Activitat d'avaluació 4 (contínua i transversal):

Actitud a través de tots els exercicis pràctics i de discussió a l'aula per a la comprensió de les lectures i els treballs grupals. 10%.

SISTEMA DE RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

A banda d'aquesta bibliografia de referència, es facilitaran altres referències bibliogràfiques a treballar durant el transcurs de l'assignatura.

AHMED, Sara. *La promesa de la felicidad. Una crítica cultural al imperativo de la alegría*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2019.

BENNETT, Jane. *Materia vibrante*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2022.

CLARE, Eli. *Una brillante imperfección*. Madrid: Con Tinta Me Tienes, 2017.

DIDI-HUBERMAN, George. *Cómo abrir los ojos*. FAROCKI, Harun. *Desconfiar de las imágenes*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2013, p.13-35.

FONTCUBERTA, J. *La furia de las imágenes: Notas sobre la postfotografía*. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 2016.

GROYS, Boris. *Arte en flujo. Ensayos sobre la evanescencia del presente*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2016.

JAQUE, Andrés, OFFICE FOR POLITICAL INNOVATION, *Mies y la gata Niebla. Ensayos sobre arquitectura y cosmopolítica*. Barcelona: Puente editores, 2019.

MASSEY, Doreen. *Un sentido global del lugar*. Barcelona: Icaria, 2012.

MOUFFE, Chantal. *En torno a lo político*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica, 2007, p. 15-21.

PRECIADO, Paul B. *Manifiesto contrasexual*. Barcelona: Anagrama, 2002.

—. *Testo yonki*. Barcelona: Anagrama, 2020.

SEGARRA, Marta. *Género. Una Inmersión Rápida*. Barcelona: Tibidabo Ediciones, 2021.

STEYERL, Hito. *Los condenados de la pantalla*. Buenos Aires: Caja Negra Editora, 2014.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 sessions, seguint la següent distribució:

Sessió 1 i 2: Presentació de l'assignatura i objectius del curs.

Classe magistral: explicació dels dos eixos teòrics transversals sobre política (Ch. Mouffe) i gènere (M. Segarra).

Sessió 3 i 4: Entrega i lectura de l'enunciat del T1: les lectures individuals i activitats pràctiques a l'aula.

Imatge: Introducció teòrica a la lectura 1 i lectura 2 al voltant de la imatge i pràctica a l'aula.

Sessió 5 i 6: Objecte: Introducció teòrica a la lectura 3 i lectura 4 al voltant de l'objecte i pràctica a l'aula.

Sessió 7 i 8: Espai: introducció teòrica a la lectura 5 i lectura 6 al voltant de l'espai i pràctica a l'aula.

Sessió 9: Entrega i lectura de l'enunciat del treball T2 i T3: guió i podcast.

Visita a l'aula orientada a la creació d'un podcast de divulgació cultural.

Sessió 10 i 11: Taller de guió del podcast. Treball en grup a l'aula i tutories de seguiment. Entrega del T2.

Sessió 12: Presentacions grupals a l'aula del T2.

Sessió 13 i 14: Taller de pre-producció del podcast. Treball en grup a l'aula i tutories de seguiment. Entrega del T3.

Sessió 15: Activitat d'escolta i autoavaluació grupal a l'aula del T3.

Sessió 16: Retorn de l'assignatura.

Sessió 17: Recuperació.

Sessió 18: Tancament del curs.